

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU

Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

Commerical Printing of
All Kinds

STEVILKA (NUMBER) 157

VOL. XXXVII.—LET. XXXVII.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), AUGUST 18, 1954

Flanders-
McCarthy

WASHINGTON, 16. avgusta—Senator Flanders, ki je v se-
natu začel z akcijo zoper sena-
torja McCarthyja, se nahaja v
Veliki Britaniji. Obiskal bo An-
glio, Škotsko in Irsko.

V Washingtonu so določili, da
se dne 30. avgusta začne z raz-
pravo, ki naj izreče svojo sodbo
o McCarthyju in njegovih meto-
dah. Senat ima odbor šestih se-
natorjev, ta odbor pa naj raz-
iskuje obtožbe, ki so jih iznesli
zoper McCarthyja posamezni se-
natorji. Teh obtožb od vseh stra-
ni je bilo prvotno 46; Flanders
sam jih je iznesel 33. Trdi se, da
bo število vseh obtožb končno
skopneno na 10 do 15.

Senator McCarthy je pozval
senatorja Flandersa, naj pride
iz Anglije domov v Washington,
da pod prisego potrdi svoje ob-
tožbe zoper njega. Senator Flan-
ders mu je iz Anglije odgovoril,
da je predsednik odbora, ki naj
vodi preiskavo, senator Arthur
Watkins in samo na njegov po-
ziv, ne pa poziv McCarthyja, se
bo odzval!

Ali bo preiskava zoper Mc-
Carthyja pravočasno končana?
Politika Bele hiše gre zā tem,
naj se ne konča pred volitvami.
Senator McCarthy bi bil za časa
volilne agitacije "v preiskavi" in
kot tak ne bi mogel nastopati.

Senator Arthur Watkins iz
države Utah, ki načeljuje imeno-
vanemu odboru, je danes javil,
da se bo z delom pospešilo. Kon-
čno poročilo njegovega odbora
da bo izšlo najkasneje do konca
meseca oktobra.

Treba je biti
politik!

WASHINGTON, 16. avgusta
—Ameriško vrhovno sodišče je
razsodilo, da je ločevanje po ple-
menih neustavno. District of Co-
lumbia, z drugo besedo prestolica
Washington, je po naročilu Ei-
senhowerja hotela odpraviti lo-
čevanje. Izdelan je bil šolski pro-
gram, ki naj se delno izvrši še
po jeseni. V Washingtonu gre za
ločevanje po plemenih tudi po
hotelih. Poslanci in senatorji sta-
nujejo tudi po hotelih. Ali naj
stanujejo skupaj s črnimi?

Predsednik Eisenhower je šel
na pot politične oportunitete.
Odboru, ki naj skrbi za odpravo
plemencih razlik, je naročil, naj
hotelsko vprašanje odložijo, na-
tisti čas, ko senatorjev in poslan-
cev, v prvi vrsti onih iz ameri-
škega juga, ne bo več v Washingt-
tonu! Kdor se bo vrnil nazaj, bo
takrat postavljen pred gotovo
dejstvo.

NE VE ZA SVOJE LJUDI!

WASHINGTON, 16. avgusta
—Za časa vojne v Indokini so bili
prideljeni francoskim četam in
domaćinom, ki so se bojevali na
francoski strani, ameriški letal-
ski strokovnjaki. Ti niso posegali
v borbo, marveč so trenirali vo-
jake letalce, kako pilotirati le-
tala ameriškega izvora in kako
jih v slučaju potrebe popraviti.
Komunisti v Indokini so zajeli
pet teh Amerikanecov. Njihova
usoda je neznana.

Republikanski senator Charles
Potter iz Michigana je povpra-
ševal pri obrambnem tajništvu, kaj
namerava pokreniti, da se da
tem Amerikanecem svoboda. Do-
bil je odgovor, da obrambnemu
tajništvu slučaj petih Amerikan-
cev v Indokini—ni znan.

Francijo je odtrgati od Zapadnega bloka!

PARIZ, 17. avgusta—Za četrtek 19. avgusta je sklica-
na v Bruslju v Belgiji dvodnevna konferenca zunanjih mi-
nistrov tistih držav, ki naj pristopijo k skupni zapadno-
evropski obrambi. Ravno pred to konferenco je predsed-
nik francoske vlade Pierre Mendes France razposlal drugim državam svoj novi načrt te pogodbe. Francoski načrt
je vzbudil proteste in se govoril, da je vprašanje te skupne
zapadnoevropske zveze na kocki. Če pa se ta blok razbije,
je dosežen uspeh sovjetske zunanje politike, ki hoče za
vsako ceno iztrgati Francijo iz zapadnega bloka.

V tej zvezi radi večje jasnosti
naj takoj povdramo:

Sovjetska zveza hoče imeti ne-
vtiralizirano, neoboroženo Nem-
čijo, ki ne bi smela pristopiti k
nobenemu bloku. Moskva računa
s tem, da bo ta predlog za Fran-
cozo veliko bolj simpatičen kot
pa oborožena Nemčija, s katero
ina Francija svoje slabe zgodo-
vinske skušnje. Tudi v Nemčiji
bi dobil sčasoma simpatije. Nem-
čem bi se sčasoma dopovedalo, da
bi le na ta način moglo priti do
zdržene Nemčije.

Sovjetska zveza se je vrgla tu-
di na Veliko Britanijo, da jo od-
tuji od Združenih držav. Nudi
ji dobre trgovske zveze, podpira
pa jo v njeni zunanji politiki v
Azijski.

Kaj hoče Mendes France

Novi načrt skupne zapadno-
evropske obrambe tudi s francos-
ko in nemško soudeležbo je bi-
stveno različen od onega, kater-
ga so dokončno že sprejeli drža-
ve Zapadna Nemčija, Belgija,
Luksemburg in Nizozemska.
Manjkate pa še Italija in Francija.

Ta načrt predvideva, da naj ob-
veznost iz te pogodbe trajajo 50
let. Mendes France hoče to dobo
znizati na 15 let. Pa tudi če bi
končno do te pogodbe prišlo, naj
bi se skupna zapadna evropska
armada ne postavila takoj na no-
gne, marveč šele v treh letih po
podpisu pogodbe! Z drugimi be-
sedami—vse naj visi nekam v
zraku!

Reakcija na ta zadnji francoski
predlog je bila velika. Belgij-
ska vlada je sklicalna za sredo dne
18. avgusta izredno sejo vlade.

Britanska vlada je pozvala v
London svojega poslanika v Pa-
rizu Gladwyn Jebba, da se z
njim posvetuje o novo nastalem
položaju. Ameriški senator Wil-
ley je prispel v Pariz, odkoder
nadralje pot v London, da pre-
studira novi položaj. Kancler za-
padnonemške vlade Konrad Ade-
nauer je izjavil, da novi predlog
studira in da se posvetuje s svo-
jimi vojaškimi in političnimi
strokovnjaki. Glavno vprašanje
pri vsem tem je tote:

Ali naj države Zapadna Nem-
čija, Belgija, Nizozemska in Lux-
emburg, ki so po skrajno trnjevi

PRAKTIČNI ANGLEŽI IN-MI?

Varnost cestnega prometa,
sploh vprašanje cest ni samo
ameriški, marveč svetovni prob-
lem. Gre za to, kako ga eden ali
drugi narod rešuje.

V Clevelandu priznavajo, da
gre za problem, ki je eden naj-
važnejših: Kako urediti promet,
pa tudi kako skrbeti za varnost
tega prometa? Za okraj Cuyaho-
ga se je le sestavil odbor šestih
ljudi, ki bo študiral vprašanje
cest, prometa in njega varnosti.

V Veliki Britaniji imajo načrt,
da se ceste nadzirajo in to čisto
sistematicno. Beležijo se posa-
mezni slučaji, ti se preštudirajo,

za boljše ceste, boljši promet in
nato pa napravijo novi programi
za večjo varnost. Velika Britanija
ima glavnih cest v dolžini 27,-
805 milij. Razpostavila je z a teden
dne 20,000 ljudi na važnih mestih
in križiščih, ti nadzorniki pa naj-
zapisujejo svoje vtise tako glede
vdaritev, da je postavljen sko-
cest, kakor vozil in vožnje. Po-
raj na eno miljo daljine en tak
nadzornik, nadzorstvo pa se vrši
z dobo enega tedna podnevi in
ponoči. Tam, kjer ni dovolj stro-
kovnih moči na razpolago, mora-
jo to delo opraviti tudi ženske in
zreli šolski otroci.

V Clevelandu priznavajo, da
gre za problem, ki je eden naj-
važnejših: Kako urediti promet,
pa tudi kako skrbeti za varnost
tega prometa? Za okraj Cuyaho-
ga se je le sestavil odbor šestih
ljudi, ki bo študiral vprašanje
cest, prometa in njega varnosti.

V Veliki Britaniji imajo načrt,
da se ceste nadzirajo in to čisto
sistematicno. Beležijo se posa-
mezni slučaji, ti se preštudirajo,

"VELIKE" SKRBI NAŠIH POSLANCEV

Postrv je dobra in cenjena
riba. Očividno jo imajo radi
tudi ameriški poslanci. V
spodnji zbornici so ji posveti-
li kar tri dni debate. Kon-
čno so sprejeli zakon, da mo-
rajo ameriške restavracije
na svojih jedilnih listih, če
se servira riba postrv, tudi
označiti kakšnega rodu je ta
postrv. Republikanec Ham-
mer Budge, ki je vložil za-
konski predlog, je dejal, da
lahko pride na jedilni list
tudi postrv, pa bi gost misil,
da je iz vod tam okrog
Rocky Mountains. V resnic
pa je ta postrv ne-Ameri-
kanka. Tako gostinjstvo zna
resno škodovati domačemu
ribogostvu.

John Rooney, demokratski
poslanec iz New Yorka pa je
med debato zastavil poslancu
Budgeju tole vprašanje:

"Vzemimo slučaj, da gre
preko Atlantika sem kaka
danska postrv. Med potjo
sreča mikavno ameriško. Ker
gre za samca in samico, se
lahko kaj zgodi in posledica
so male postrvi. Kako
jih bo ameriški restavrant,
ko jih bo imel v kuhinji in na
mizi, krstil na jedilnem li-
stu?"

125 slučajev polia

Do sedaj je v mestni bolnici v
Clevelandu bilo v letošnjem letu
125 bolnikov, ki so se in še zdra-
vijo, ker so oboleli na poliu. 65
teh bolnikov je prav iz mesta. Če
vzamemo samo mestne bolnike,
tem času v lanskem letu. Zadnje
je 17 več, kot jih je bilo v is-
dini je prišlo v bolnico sedem bol-
nikov, obolelih na poliu. Vsi so
bili mladi, v starosti od devet do
stirinjst let. Če vzamemo okraj
Cuyahoga z mestom Clevelandom vred,
je bilo v tem okraju v
letošnjem letu 91 ljudi, katere je
napadel polio.

Z obiska v domovini

Po 41 letih je Mrs. Anna Zaic,
452 E. 157 St., zopet obiskala
svoj rojstni kraj Spodnjo Slivo-
nico pri Grosupljem, kjer živijo
njena očet, tri sestre in brat. Bilo
je veselo snidenje z domačimi po-
sebno z očetom, katerega ni vide-
la že 35 let, ko je odšel iz Ameri-
ke nazaj v staro domovino. Vz-
lzel njegov 88 letom je še čil
in živaha. Z obiska se je vrnila
4. avgusta. Potovala je z letalom
vse potrebno je preskrbeli Mi-
haljevich agencija, kateri se zah-
valjuje za točno in dobro postrež-
bo. Mrs. Zaic je predsednica krožka št. 1. Prog. Slov.

Peurifoy junak dneva

WASHINGTON, 16. avgusta—John Peurifoy je diplomat po
potku. V Guatemale zastopa Združene države. Notranje politične homatije republike Guatema-
le je znal spremno rešiti na ta-
način, da je v Guatemale odstran-
jen pro-komunistični režim.

Vse akcije v tej malo državljan-
ske vojni je imel v rukah posla-
nik Peurifoy. Vzvražanje na znanje
brez posebnega razburjenja. V petek se vrši pred tu-
kajšnjim sodnikom prvo zasi-
šanje, namreč o tem, ali Sheppard
priznava krivdo ali ne. Glavna
razprava bo enkrat v mesecu
oktobra.

Mr. in Mrs. Andy in Jennie Ho-
cevar, ki vodita Maple Heights
Poultry (trgovina z perutnino)

na Broadway Ave., sta se v to-
rek zvečer vrnila z obiska v do-
movini. Ker sta tam imela naro-
čen avto, jima je bilo mogoče
obiskati poleg sorodnikov in pri-
ateljev tudi razne druge kraje
po Sloveniji. Prinesla sta za ro-
jake tukaj mnogo pozdravov in
darila, ki so jih sorodniki izroči-
li, da bi jih oddala. Potovala sta
z letalom in posredovanjem agen-
cije Steve F. Pirnat Co. in delež-

z vsem tem je tote:

Ali naj države Zapadna Nem-
čija, Belgija, Nizozemska in Lux-
emburg, ki so po skrajno trnjevi

za boljše ceste, boljši promet in
nato pa napravijo novi programi
za večjo varnost. Velika Britanija
ima glavnih cest v dolžini 27,-
805 milij. Razpostavila je z a teden
dne 20,000 ljudi na važnih mestih
in križiščih, ti nadzorniki pa naj-
zapisujejo svoje vtise tako glede
vdaritev, da je postavljen sko-
cest, kakor vozil in vožnje. Po-
raj na eno miljo daljine en tak
nadzornik, nadzorstvo pa se vrši
z dobo enega tedna podnevi in
ponoči. Tam, kjer ni dovolj stro-
kovnih moči na razpolago, mora-
jo to delo opraviti tudi ženske in
zreli šolski otroci.

V Clevelandu priznavajo, da

VSAKA DRŽAVA NAJ ŽIVI SVOJE ŽIVLJENJE-- JE TRDIL CLEMENT ATTLEE V PEKINGU

STALNO NAGLAŠANJE, DA JE MOŽNO SODELOVANJE!

WASHINGTON, 17. avgusta—Po vseh iz Pekinga iz
Kitajske je voditelj britanske delavske delegacije Clement
Attlee, ki se nahaja na obisku na Kitajskem, Kitajcem za-
gostivil, da je angleško stališče v razmerju do drugih drž-
av načelno tole: Mi Angleži verujemo v svobodo in de-
mokracijo, naša politika gre za tem, da druge države živijo
svoje lastno življenje, katerega naj uredijo tako, kakor
same najbolje vedo in znajo. Z drugimi besedami: Če se
druge države izrečajo za socializem, komunizem ali kapitalizem,
Velika Britanija temu ne bo nasprotovala.

S kitajsko in britansko strani
se je v izmenjavi misli stalno
povdraljalo, da dva sistema lah-
ki živita skupaj, da dve državi,
ki nimata istih notranjih in dru-
žabnih režimov, lahko sodeluje-
te. Gre za sodelovanje na gospo-
darskem, pa tudi na političnem
polju, če se upošteva princip
enakopravnosti.

Poleg sodelovanja se je pov-
daril princip miru, v katerem naj
ljudske mase dvignejo svoj stand-
ard življenja. Torej veliko na-
migavanje, da bo prišlo v bod-
iščih letih še do ožjega sodelovanja
med Veliko Britanijo in komuni-
stično Kitajsko.

Kdo bo branil Formozo?

Uradna Kitajska je začela z
grožnjo, da bo zasedla Formozo.
Kdo jo bo branil? Ali Ciang Kai-
šek sam, ali v zvezi z Združenimi
državami, ali v zvezi z zapadnim
blokom.

Združene države imajo
Formoze in do Ciang Kaišeka
svoje enostranske obveznosti.
Režima na Kitajskem niso priz-
nale, Velika Britanija ga je pri-
nala. Vprašanje Formoze je na-
vsač način aktualno in britansko
zunanje ministrstvo je smatralo
za potrebitno, da da svoje načelno
pojasnilo k temu vpraš

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
HEnderson 1-5311 — HEnderson 1-5312
Issued Every Day
Except Saturdays, Sundays, Holidays and the First Week in July

SUBSCRIPTION RATES — (CENE NAROCNINI)
By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town
(Po raznalačcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):

For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecov) 6.00
For Three Months—(Za tri meseca) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecov) 7.00
For Three Months—(Za tri meseca) 4.50

Entered as Second Class Matter April 28th, 1918 at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

PREPOVED KOMUNISTIČNE STRANKE

(1)

Ameriški senat je pretekli teden izglasoval zakonski načrt, da se ameriška komunistična stranka prepove, stavi izven zakona. Za ta predlog je glasovalo 85 senatorjev, proti nobeden, z drugimi besedami—vsi navzuci so glasovali za njega. Po senatu sprejet predlog gre sedaj v spodnjo zbornico. Ali si bo kdo tam upal nastopiti zoper njega? Mi trdim, da ne!

Če bo izglasovan tudi v spodnji zbornici, bo šel v Belo hišo na podpis k predsedniku Eisenhowerju. Ali se bo Eisenhower uprl? Sprito števila oddanih glasov za predlog bi ne imela uporaba pravice "veta" itak nobenega smisla. V slučaju namreč, če predsednik da svoj veto k zakonu, katerega je že sprejel kongres, morate sklepati ponovno obe zbornici, to pot pa z dvetretinjsko večino. Če ni že pri prvem glasovanju nobenega glasu proti, potem je jasno, da ga ne bo niti pri drugem glasovanju!

Zadnje poročilo iz Washingtona je javilo, da bo predsednik Eisenhower začel s propagando v spodnji zbornici, da ta ne gre po stopinjah senata. Vprašanje je zopet če mu bo to uspelo.

Če bo zakon o prepovedi komunistične stranke v USA podpisal predsednik Eisenhower, ali pa bo ta zakon stopil v veljavno tudi brez njegovega podpisa, samo, da ga sprejmete obe zbornici znova z dvetretinjsko večino, ali je odprta še kaka pot?

Po ameriški ustavi je. Ta instanca pa je ameriško vrhovno sodišče, ki lahko izreče, da je zakon zoper ameriško ustavo, torej pravno neveljavlen. Kjer ni tožnika, tam ni sodnika. Nekdo bo moral torej začeti s tako tožbo pri vrhovnem sodišču. Kdo? Verjetno da komunistična stranka sama.

Zakaj je Bela hiša proti temu, da se komunistična stranka v Ameriki postavi izven zakona? Pojasnilo dajeta justični tajnik Brownell in šef ameriške policije FBI Hoover. Ta dva trdita, da bodo ameriški komunisti, če bo stranka prepovedana, šli v podzemlje. Pred tem slučajem se je Eisenhower očvidno poučen po svojih pravnih svedovalcih nagibal k temu, da ameriška ustava politične stranke dovoljuje, da pa so posamezna dejanja strank kot taka kazniva. Že takrat je bil proti temu, da bi se komunistična stranka prepovedala.

Postojmo za trenotek pri mnjenju Brownella in Hooverja o podtalnem delu komunistične stranke. Onadva se s pravnim vprašanjem torej ne bavita, skrbi ju le to, da nad komunisti, ki ne bodo organizirani več v formalni stranki, ne bo pravega nadzorstva. Torej vprašanje podtalnosti.

To stališče je dejansko naivno. Komunistična stranka, kjer je na vlasti in to je v državah komunističnega bloka, je vsemogočna. Lahko živi v koaliciji z drugimi političnimi strankami, v kolikor so sploh dovoljene; vendar pa tudi v tej politični zvezi sama zase ohranja svoje politične skrivnosti.

Komunisti na svetu po svojem nauku in pravilih ne delajo nobene razlike, ko gre za njihovo pozitivno delo, ali delajo na zunaj, ali delajo tajno. Izbera sredstev je prepričena vodstvu stranke, ta pa ima tudi oblast zopet v strankinem smislu, da brez pogojno zapoveduje navzdol! Znane so komunistične celice. Teh druge politične organizacije ne predvidevajo. Z eno besedo—kar se dogaja med komunisti, se nikjer na svetu ne obeša na veliki zvon. Če je torej kdo prepričan komunist, bo delal brez ozira na to ali in kako ga kdo formalno nadzoruje.

Ali pa je bilo mednarodno stališče tisto, ki Eisenhower diktira, da ne prepove komunistične stranke? V javnosti se ne bodo dale na razpolago vse informacije iz Beli hiše. Ravno v vprašanju komunizma in njegovih zvez je vse tajno. Tudi ko gre za poročila ameriške tajne obveščevalne službe. Če se kaj objavi, se to storiti le takrat, kadar je oportuno in ni v škodo državi kot taki. Navadno se to zgodi ko so prizadeti, recimo komunisti že aretirani, ali pa celo že sojeni in obsojeni. Gotovo je, da je zapadni blok vezan na komunistični blok vsaj v tem smislu, da se z njim pogaja.

L. C.

ORJAK ZA RAZBIJANJE ATOMOV

V laboratoriju univerze v Berkeleyju u Kaliforniji so postavili velik bevatron, pravo čudo moderne tehnike

Pospesevalnik, ki daje vodikovim jedrom hitrost 297,000 km v sekundi, stoji v okroglem, 23 m visokem poslopju s 65 m premerom v laboratoriju univerze v Berkeleyju v Kaliforniji. Upravnik laboratorija je znani ameriški strokovnjak za jedrsko fiziko, z Nobelovo nagrado odlikovani Ernest Orlando Lawrence. Pred 25 leti mu je šinila v glavo misel, kako bi odstranil ovire visoke napetosti, ki so potrebne za pospeševalnike velikih energij. Ta cilj je dosegel tako, da je uporabil majhno napetost večinočkrat in združil majhne pospeševalne sunke v veliko hitrost. Ta pospeševalnik se imenuje bevatron in je pravo čudo moderne tehnike. Je pa tudi drag, saj so znašali stroški 9.5 milijonov dolarjev. Pospeševalna kamera bevatrona, v kateri prelete protoni v 1.85 sekunde štirimilijonkrat krožno pot, dolgo 480,000 km, preden dosežejo, pospešeni v vsakem krogu približno s 1500 volti, končno hitrost, je votla jeklena cev s premerom 120 m. Cev ni okrogla, marveč pravokotna, visoka 30 cm, široka pa 1.2 m. "Dirkalna proga" torej v primerjavi z majhenimi tekači ni samo zelo dolga, marveč tudi zelo široka in visoka. Tu dosegajo atomski delci tudi svetovne rekorde.

Protoni ne začno krožiti takoj, marveč jim z visoko napetostjo 500,000 voltov in potem v premočrtinem pospeševalniku predstavijo najprej začetno hitrost blizu 45,000 km sekundi, preden začno s strahovito brzino krožiti. Ko bo bevatron popolnoma reguliran, kar bo trajalo še nekaj mesecov, bo vsako minutno združeno skozenj deset snopov po sto milijonov protonov. Po Einsteinovi relativnostni teoriji masa maglo premikajočih se delcev narašča. Protoni, ki dosežejo v bevatronu 99.2% svetlobne hitrosti, tehtajo torej osemkrat toliko kakor mirujoči proton.

Največji magnet na svetu

Obroču podobni elektromagnet bevatrona, v katerem leži pospeševalna kamera, tehta približno 10,000 ton. Omot tegu največjega magneta na svetu sam tehta 350 ton in je sestavljen iz 42 km bakrenega kabla s premerom 5 cm. Elektročni tok za proizvodnjo magnetizma prizvaja toliko topote, da je potrebna posebna hladilna naprava, obstoječa iz dveh velikanskih mehov, ki potisnetra v minutni skozi predor pod magnetom 8700 kubikov zraka. Magnet potrebuje med pospeševanjem v 1.85 sekunde silo 100,000 kw, toliko kakor mesto z več sto tisoč prebivalci. V premoru med posameznimi snopovi protonov pa spet odda 80% te sile.

Najbolj zamotan vakuumski sistem

Protoni ne smejo zadavati na nobeno oviro. Zato mora biti njihova pot kar najbolj prosta zraka in plina. To je zelo težavnina naloga, kajti izprazniti morajo 340 kubikov prostora. Bevatron ima največji in najbolj zamotan vakuumski sistem na svetu. Enainštredes črpalk odstrani toliko zraka, da ostane naposled od 100 milijonov zračnih molekul samo ena. Vendar pa je v kubičnem centimetru še zmeraj nekaj stoljard molekul, ki pa skoraj sploh niso več ovira.

Ko dosežejo protoni končno hitrost, je treba magnetizem okrepliti, tako da so izstrelki primorani krožiti v pospeševalni kameri v spiralah na znotraj v manjšem krogu. Zato je kamera tako široka. Tam zadevajo protoni s strahovito silo na atomska jedra. Atomska jedra vodi ka sestavljeni samo iz enega

delca, iz protona. Jedra drugih atomov pa so sestavljena iz več delcev, protonov in nevronov. Njihovo bombardiranje s protoni, bogatimi z energijo, povzroči, da večje ali manjše število teh delcev, posamez ali v skupini odleti. Pri močnem bombardiranju nastanejo tudi novi delci, ki jih v atomskem jedru ni.

Kaj pravi dr. Lawrence

Prof. dr. Lawrence, ki je pred 25 leti začel z malim in gradil čedalje večje pospeševalnike, je natanko očrpal nalogo bevatrona: "Čeprav se nam je posrečilo sprostiti energijo atoma, smo še daleč od tega, da bi obvladali sile in procese, katerim je podvrženo atomsko jedro. Bevatron nam samo omogoča ukvarjati se z laboratorijskimi poskusmi in raziskavami, ki doslej niso bili možni. Ne vemo, kaj bomo dobitki, kajti če bi to vedeli, bi nam pospeševalnik ne bil potreben. Vemo pa, da vsakokrat, ko razširim področje energije v proučevanju jedra, hrkati razširimo tudi področje spoznavanja lastnosti atomskega jedra."

(Ponatis iz "Ljudske pravice".)

KDO JE NASEL V SLADKORNI PESI SLADKOR

Leta 1747 je nemški kemik Margraf našel v sladkorni pesi sladkor. Vendar je trajalo polnih petdeset let, da so sezidali prvo tovarno sladkorja. Ustanovitelj prve tovarne je bil 1801 leta Nemec Achard v Zgornji Šleziji. Sladkorna pesa vsebuje od 14 do 20 odstotkov sladkorja. V začetku so pridobivali samo okoli tri odstotka sladkorja in leta 1840 niso pridobili nič več kot samo pet odstotkov. Kasneje pa se je s rastočo mehanizacijo pridobljeni odstotek sladkorja vedno več.

OPICE BREZ REPOV NA SREDNJEVEŠKIH SLIKAH

Na evropski obali gibraltarske ožine žive magoti, ki so edine opice v Evropi. Učenjaki niso mogli dognati, ali so magoti živel tamkaj tudi tedaj, ko še niso bili morske ožine, ko sta bili Španija in Afrika še povezani s kopnim pasom. Tudi niso mogli ugroviti, ali so te opice zanesli na evropsko obalo slučajni potnik iz Afrike. Magoti so dolgi do 75 centimetrov in visoki okoli pol metra. Zanimivo pri teh opicah je, da so brez repov. Ker pa so magoti edine opice, ki žive v Evropi, so v srednjem veku slikali vse opice brez repov, misleč

da je zelo skopa. Mnogo pa je otočnih ovac, ki sproti pomulijo vso travo, drevje pa je komaj tako visoko kakor odrasli moški, ker često pihajo močni vetrovi in ovirajo rast. Otočani pridevijo v glavnem samo krompir in sočivje. Nekaj vrtnarjev je zadovoljni in ponosni, če konci avusta dozore jagode. Njihovim islandskim tovarišem se godi boljše sijaj imajo tople grede in začetki.

Toda prebivalci so s svojo usočnostjo zadovoljni. Vajeni so že, da v tednu najmanj pet dni dežuje. Zato pa zima ni mrzla. Pa tudi poletje je komaj tako toplje, ker pri nas v oktobru. Ovce jim dajejo dovolj volne, da lahko ženske pridno pletejo. V eni urzi zasluži delavec ali delavka toliko, da si lahko kupi 6 kg. kitovega meseta. Seveda kitovo meso ni teletina in tudi ne govedina, vendar pa je opečeno še kar okusno. Protiv vlagi, mrazu in drugim nevšečnostim pa ima človek oblege. Mastne jedi in ostre podnebje opravljajo uživanje alkoholnih pičaj. Zato je tudi v glavnem mestu najmlajše evropske republike pijačev zmeraj več kot dovolj.

CENTRALA NA ATOMSKI POGON

V Pittsburghu so pričeli z gradnjo prve električne centrale na atomski pogon. Ta centrala je prvi objekt v načrtu velikih gradenj atomskih elektrarn in prvi primer praktične uporabe nuklearne energije v družbeni namene. Kljub temu, da strokovnjaki še ne vedo, koliko bo stala na ta način pridobljena električna energija, pa so minenja, da bo veliko cenejša kot iz običajnih rental. Za pogon te atomske elektrarne bodo uporabili koncentracijo urana 235.

LEDENE SVEČE Z NEBA

Svetovno časopisje je že večkrat poročalo, da so na različnih krajinah zemlje padale izpod neba nekake ledene sveče. Z analizo so dognali, da vsebujejo te sveče precejšnjo količino—mila. Po tej ugotovitvi so kaj hitro zvedeli za kaj gre. Vsa velika transportna letala imajo namreč oddelek za toaletno in odprtine skozi katere vode z milom odteka. Ker letijo ta letala po navadi v veliki višini, kjer je temperatura pod nihil, milnica pod iztokom zmrzne in pada nato na zemljo v obliki lednih stalaktitov.

Najmlajša republika Evrope

Zmotil bi se, kdor bi trdil, da sta Romunija in Italija najmlajši republiki v Evropi. Če hočemo najti najmlajšo republiko, moramo vzeti zemljevid, na katerem sta narisana Škotska in Islandija. Med tem dva dvigni tudi do 35 kosov, če bi lahko pri odkopavanju bolj hite. To bi jim seveda omogočila le kaka žična žaga kot nadomestilo za zamudno delo s sekaci in zagozdami. Kljub pomanjkljivosti opremi pa pridobi v Kopri zdaj dosti več marmora kot pa ga pred vojno. Letna proizvodnja dosega tudi do dve sto kubikov marmornih blokov in okrog 1,200 m³ takoj imenovane obloge za poslopja. Seveda nastane pri tem spet vprašanje, koliko več bi lahko kamnolomci v Kopri napravili, da bi imeli sodobne polirne naprave in tisti polnojarmenik, o katerem se je že precej pisalo in ki bi v Kopri, pri samem viru surovin, precej več odtehal kot v Ljubljani.

Pravzaprav je čudno, da so ljudje v času, ko govorimo o velikih področjih, o svetovni državi, o zdrženi Evropi, zahtevali samostojnost na takih majhnih področjih. V Evropi in na Bliznjem vzhodu je zdaj vzliz vsem geslom več držav kakor pred letom 1914. In tako je tudi 30,000 prebivalcev Faerskih otokov vrglo raz sebe ne posebno težko breme danskega vladanja. Za oporišče njihovih 17 otočkov menda ne pride v poštev. Tudi nafta tu menda ni v zemlji. Vse torek kaže, da bo najmlajši republiki z okupacijo prizaneseno.

Jedina shramba te republike je predvsem širno morje. Malo vsi prebivalci žive od ribolova in pomorskega prometa. V vseh ulicah glavnega mesta Thorshavn pristanišče (pristanišče Thora, germanške boga groma) diši po ribah. Mesto ni posebno snažno. Kamorkoli se ozreš, povsod leže sodi in ribiške mreže, povsod po petelin v mijavkajo mačke. Morje daje ljudem dovolj hrane, zemlja pa je zelo skopa. Mnogo pa je otočnih ovac, ki sproti pomulijo vso travo, drevje pa je komaj tako visoko kakor odrasli moški, ker često pihajo močni vetrovi in ovirajo rast. Otočani pridevijo v glavnem samo krompir in sočivje. Nekaj vrtnarjev je zadovoljni podaljševal svoje poslovno življenje in več dobiček; tako je podjetje šlo nekajkrat v konkurs, zvitni lastniki pa ga je vedno znova "kupoval."

Skrb za delavca je bila pod bivšim delodajalcem kaj slab. Niti najosnovnejših naprav v kamnolomu ni oskrbel, tako da so morali med drugim po deset v več metrov visoko na rokah dvigati več sto kilogramov težke marmornate bloke, kar je zavleklo delo najmanj za osem ur

vredno redno po dva mlačiča, često pa celo po tri, tako da znaša njihova plodnost kakih 20%. Najplodnejša vrsta ovac na svetu je "romanovska ovca," razširjena v jaroslavski oblasti v SZ. Ta površje celo po 3 do 5 ali 6 do 8 mladičev. V dveh zaporednih letih jih povrže do 17.

ZANIMIVOSTI

Najstarejši pomorski svetilnik je "Fáros" ob vhodu v Aleksandrijsko pristanišče. Po njem se svetilnik še zdaj imenuje v mnogih jezikih "far." Aleksandrijski svetilnik je bil visok 300 egyptovskih laktov (kakih 75 m), na vrhu pa je noč in dan goril ogenj, po katerem so se brodarji orientirali. Graditi ga je začel egyptovski kralj Ptolomej Sotet v 3. stoletju pred našim štetjem. V starem veku je bilo razen Farosa še 18 svetilnikov, med njimi najpomembnejši v Sveti. Soja je glavna prikuha, iz nje pa izdelujejo še mleko in mlečne izdelke. Njene beljakovine uporabljajo v industriji za izdelovanje glavnih, gumbov, gramofonskih plošč, električnih izolatorjev itd. Sojno olje pa uporabljajo v kozmetiki za izdelovanje zelo dobrih maz in toaletnega

IMENIK DRUŠVENIH URADNIKOV ZA LETO 1954

"Ameriško jugoslovanski center"
na Recher Ave.

Predsednik Frank Zagar; podpredsednik Joe Sustnik; tajnik Andrew Ogrin, 18508 Shawnee Ave., KE 1-1107; blagajnik Theodore Kircher ml.; zapisnikarica Augusta Slejko, nadzorni odbor: John Gerl, predsednik John Barkovich in Frank Derdich, gospodarski odbor: Frank Rupert, predsednik, John Korosec in Louis Godec; ostali direktori: Frank Segulin, Frances Gorjanc, Josephine Henikman in Joseph Trebeck; poslovodja John Zigmam, KE 1-9309 in oskrbnica Frances Julylia, IV 1-3322. Seje se vršijo vsako tretjo sredo v mesecu ob 7:30 uri.

"Carniola Hive" št. 493 L TM

Bivša predsednica Mary Bolta, predsednica Josephine Stwan, predsednica Pauline Stampfel, duanova voditeljica Mary Tekaučič, spremjevalka Mary Mahne, vratrica Pauline Zigan, stražnica Mary Vesel, zapisnikarica in tajnica bolniškega oddelka Christin Glavan, 1173 E. 60 St., EN 1-4758, finančna tajnica Pauline Debevec, 1287 E. 169 St., IV 1-2048, nadzornice: Frances Tavčar, Mary Kolegar in Ursula Umetič; zastopnici za klub društva SDZ Frances Tavčar in Josephine Stwan.

Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecu v dvorani št. 1 SND na St. Clair Ave., ob 7:30 uri.

"Carniola Teni" št. 1288 T. M.

Častni predsedniki Thomas Milner, predsednik Joseph Babnik, podpredsednik Joseph Sušnik, tajnik John Tavčar, blagajnik Louis Pike, zapisnikar Ivan Babnik, nadzorni odbor: Joseph Skuk, Anton Zupan in Joseph Drnovič bolniški odbor; John Grbec, Thomas Milnar in Peter Šošnik, spremjevalec, Anton Debelač, straža Jack Subel, Frank Meserik, čuvaj vratar SND, Sentilien Frank Meserko. Seje se vršijo vsako četrtjo nedeljo v mesecu v Slov. nar. domu na St. Clair Ave., ob 7:30 uri.

"Cleveland" št. 126 SNPJ

Predsednik Louis Smrdel, podpredsednik Andrew Curry (Korenčič), tajnik Blaž Novak, 869 E. 72nd St., HE 1-4706, blagajnik Frank Yakovac ml., zapisnikar Rudolf Abramovič, reditelj John Pire, nadzorniki: Joseph Gabrovšek, Victor Gruden, Anthony Yuretic, Mladinski ravnatelj Joseph Gabrovšek in Rudolf Abramovič, tajnik Clevelandsko federacijo SNPJ Blaž Novak in Joe Gabrovšek, SNPJ farmo B. Novak in F. Jakovac, klub SND: A. Smith in John Pire, zdravnički vti slovenski zdravnički v Clevelandu in okolici. Društvo vodi kampanjo skozi celo leto daje \$2.00 nagrade za nove člane v odnosom od delku in \$1.00 za nove člane v mladinskem oddelku.

Seje se vršijo vsako tretjo nedeljo popoldne ob 9. uri v SND na St. Clair.

"Collinwood's Slovene" št. 22 SDZ

Predsednica Fannie Brezovar, podpredsednica Stefi Koncičnik, tajnica Rose Mickovic, 19612 Cheroke Ave., tel. IV 1-6500, blagajnika Filomena Sedej, 713 E. 180 St., zapisnikarica Rose Simenc. Seje se vršijo vsako drugo sredo v mesecu v Slov. domu na Holmes Ave., ob 7:30 uri zvečer.

"Cvetci Noble" št. 450 SNPJ

Predsednik Frank Podboršek, podpredsednik Joseph Mačarol, tajnica Mary Dodik, 977 E. 239 St. Euclid, O. tel. RE 1-4099, blagajnik Justin Martinčič, zapisnikar John Zupančič, nadzorni odbor: Frank Michelčič, Andrew Yerman, Fred Martin; zastopniki: za Clevelandsko federacijo in farmo SNPJ Frank Habič, za klub društva AJC Fred Martin, Frances Gorjane in Anton Adam.

Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu v Ameriško jugoslovenskem centru na Recher Ave.

* Dramski zbor "Anton Verovšek"

Predsednik Joseph Godec, podpredsednik Louis Smrdel, tajnica in blagajnikka Mary Božič, 19161 Monterey Ave., Euclid 19, Ohio, tel. IV 1-7074, zapisnikarica Anna Vadal, nadzorni odbor: Anna Vadal, John Koss in Mary Starman, igrovodja Joseph Godec.

Seje se vršijo vsak prvi petek v mesecu v Slov. del. domu na Waterloo Rd.

"Federacija Clev. društva S.N.P.J."

Predsednik Camilus Zarnick, prvi podpredsednik John Krebel, drugi podpredsednik Anthony Gerchman, tajnica Josephine Tratnik, 6505 Bonita Ave., EN 1-0991, blagajnik Edward Mramor, zapisnikar Carl Samanich, nadzorniki: John Kikol, Blaž Novak in John Strancar ml. Seje se vršijo vsako četrtjo soboto v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

* "Glasbena Matica"

Predsednik Frank Bradach, 16209 Arcade Ave., podpredsednik Edward Kenik, korespondenčna tajnica Molle Frank, 5919 Prosser Ave., blagajnikka Carolyn Budan, 6313 St. Clair Ave., posredovalni odbor: Edward Kenik, Josephine Bradach, Ann Safrid, Carolyn Budan, Frank Bradach, Emil Safrid, zapisnikarica Josephine Misic, nadzorniki: Alice Somrak, June Price in Molle Frank; publicistički odbor: Josephine Misic, Emil Safrid, Joseph Mersol in Valentine Mersol. Povodovja Tone Subelj.

Vaje se vršijo vsak četrtek ob 8. uri zvečer v sobi št. 2 Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

Gospodinjski klub "Na Jutrovem"

Predsednica Angela Magovec; podpredsednica Rose Vatovec; tajnica Stella Mahnič; blagajničarka in zapisnikarica Mary Taucher; nadzornice: Rose Vatovec, Antonia Rolič in Anna Kresevič.

Seje se vršijo v Slov. del. dvorani na Prince Ave.

* Klub društva AJC na Recher Ave.

Predsednik Andy Ogrin, podpredsednik Frank Rupert, tajnik John Zupančič, 460 E. 270 St. Euclid, O. tel. RE 1-4488, blagajnik Mary Telega, zapisnikarica Mary Medvešek, nadzorni odbor: Fred Martin, predsednik, Frances Julylia in Angela Ogrin.

Seje se vršijo vsak prvi ponedeljek v mesecu v navadnih prostorih Ameriško jugoslovanskega centra na Recher Ave. ob 8. uri zvečer.

"Kras" št. 8 SDZ

Predsednik Joško Jerkic, 19091 Naumann Ave., podpredsednik Stan Kozely, tajnica Jennie Kozelj, 687 E. 156 St., tel. LI 1-3590, blagajničarka Jennie Kapel, 1861 Sagamore Dr., zapisnikar John Kapel, nadzorniki: Joe Koporc, predsednik, Martha Batich in Mary Kralj, društveni zdravnički sovi v Slovenski zdravnički v Clevelandu.

Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 1:30 uri v Slov. domu na Holmes Ave.

* "Carniola Hive" št. 493 L TM

Predsednica Mary Bolta, predsednica Josephine Stwan, predsednica Pauline Stampfel, duanova voditeljica Mary Tekaučič, spremjevalka Mary Mahne, vratrica Pauline Zigan, stražnica Mary Vesel, zapisnikarica in tajnica bolniškega oddelka Christin Glavan, 1173 E. 60 St., EN 1-4758, finančna tajnica Pauline Debevec, 1287 E. 169 St., IV 1-2048, nadzornice: Frances Tavčar, Mary Kolegar in Ursula Umetič; zastopnici za klub društva SDZ Frances Tavčar in Josephine Stwan.

Seje se vršijo vsako prvo sredo v mesecu v dvorani št. 1 SND na St. Clair Ave., ob 7:30 uri.

"Na Jutrovem" št. 477 S.N.P.J.

Predsednik Mike Ludvik, podpredsednik Charles Baša, tajnik Anton Traven, 11202 Revere Ave., tel. VULCAN 3-9415, blagajnik Joseph Bartol, predsednik nadzornice odbora John Samsa, nadzorniki: John Lavrenčič in Joseph Rolič, društvena zdravnička dr. A. J. Perko in dr. John Folin.

Seje se vršijo vsako prvo nedeljo v mesecu ob 10. uri dopoldne v Slovenski delavski dvorani na Prince Ave.

* "Lipa" št. 129 SNPJ

Predsednik Joseph Trebeck, podpredsednik Andy Skerl, tajnica Mary Stokel, 14503 Saranac Rd., tel. PO 1-9214, blagajnik John Silve, zapisnikar Charles Penko, bolniški nadzorniki: Stanley Počkar, predsednik, Frank Pyke in Joseph Filipič, zastopniki: za Clev. federacijo SNPJ Ema Perne, za farmo SNPJ Charles Penko, za klub društva SND Anthony Melkan, za Slov. nar. čitalnico Frank Smole st. Društveni zdravnički sovi v Slovenski zdravnički v Clevelandu.

Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu v sobi št. 4 Slov. nar. domu na St. Clair Ave. ob 1:30 uri popoldne.

* Klub "Ljubljana"

Predsednik Ljubljan Prosen, podpredsednik Frank Segulin, tajnica Frances Julylia, 832 E. 209 St., KE 1-0325, blagajnik Louis Godre, zapisnikar John Lokar, nadzorniki: Joseph Gabrovšek, Victor Gruden, Anthony Yuretic, Mladinski ravnatelj Joseph Gabrovšek in Rudolf Abramovič, tajnik Clevelandsko federacijo SNPJ Blaž Novak in Joe Gabrovšek, SNPJ farmo B. Novak in F. Jakovac, klub SND: A. Smith in John Pire, zdravnički vti slovenski zdravnički v Clevelandu in okolici. Društvo vodi kampanjo skozi celo leto daje \$2.00 nagrade za nove člane v odnosom od delku in \$1.00 za nove člane v mladinskem oddelku.

Seje se vršijo vsako tretjo nedeljo popoldne ob 9. uri v SND na St. Clair.

* "Collinwood's Slovene" št. 22 SDZ

Predsednica Fannie Brezovar, podpredsednica Stefi Koncičnik, tajnica Rose Mickovic, 19612 Cheroke Ave., tel. IV 1-6500, blagajnikka Filomena Sedej, 713 E. 180 St., zapisnikarica Rose Simenc. Seje se vršijo vsako drugo sredo v mesecu v Slov. domu na Holmes Ave., ob 7:30 uri zvečer.

* "Cvetci Noble" št. 450 SNPJ

Predsednik Krist Stokel, podpredsednik John Marn, tajnik Anton Wapotich, 892 E. 73 St., blagajnik William Candon, zapisnikar Joseph Okorn, nadzorni odbor: Louis Zele, Stanley Dolenc, Rose Retar, reditelj mladine William Wapotich, za klub društva SND John Lekan, Anton Wapotich in Stanley Dolenc.

Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri z. v SND.

* "Lunder-Adamic" št. 28 SNPJ

Predsednik Krist Stokel, podpredsednik John Marn, tajnik Anton Wapotich, 892 E. 73 St., blagajnik William Candon, zapisnikar Joseph Okorn, nadzorni odbor: Louis Zele, Stanley Dolenc, Rose Retar, reditelj mladine William Wapotich, za klub društva SND John Lekan, Anton Wapotich in Stanley Dolenc.

Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri z. v SND.

* "Loška dolina"

Predsednik Frank Baraga, podpredsednik John Krasovec, tajnik Frank Barvec, 1097 E. 66 St., HE 1-9183, blagajnik zapisnikar John Lekšovec, 22305 Vine St., Willoughby, Ohio, nadzorniki: John Lekšovec, Frank Turek, teta Tony Petkovsek, za klub društva SND John Lekšovec, Frank Turek, zapisnikar Anton Šimonek, nadzorniki: August Švetek, Frank Ludvig in Peter Adam, zdravnički vti: dr. Opaskar, dr. Škrud, dr. Rottar in dr. Urškar.

Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri, pri z. v SND.

* "Mir" št. 142 SNPJ

Predsednik Anton Bokal, podpredsednik John Ponikvar, tajnik Frank Sustarsich, 15726 Holmes Ave., LI 1-8939, blagajnik Anton Zorko, zapisnikarica Frances Šuler, nadzorniki: August Švetek, Frank Ludvig in Peter Adam, zdravnički vti: dr. Opaskar, dr. Škrud, dr. Rottar in dr. Urškar.

Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri, pri z. v SND.

* "Napredne Slovene" št. 137 SNPJ

Predsednica Josephine Tratnik, podpredsednica Josephine Mežnaršič, tajnica Josie Zakraješ, blagajničarka Helen Mikš, zapisnikar Katie Bradach, Jennie Skuk in Violet Vogrin, bolniška nadzornica Jennie Drobnič, za Federacijo SNPJ Josephine Tratnik in Josie Zakraješ, za farmo SNPJ Mary Batis in Rose Jurman, za Atletično ligo Alma in Nada Zagari, za klub društva SND v čitalnico Jennie Skuk, za podr. št. 39 Sans Helen Mikš.

Seje se vršijo vsak prvi četrtek v mesecu v starem poslopiju SND na Prince Ave.

* "Podr. št. 5 S.M.Z."

Predsednik John Sever, 18023 Hillgrove Ave., IV 1-1228, podpredsednik John Prusnik, tajnik in E. 170 St., KE 1-6624, zapisnikar blagajnik Tony Krampel, 1003 E. 86 Pl., tel. UT 1-8387, zapisnikar Frank Kuhar, nadzorni odbor: Frank Kuhar, Louis Erste in Math Velikonje, zastopniki za Federacijo: Louis Erste, John Strauss in Math Velikonje, za klub društva SND Frank Kuhar.

Seje se vršijo vsako tretjo soboto v mesecu v dvorani št. 4 staro poslopije SND na St. Clair Ave. ob 8. uri zvečer.

* "Ribnica" št. 12 SDZ

Predsednik Andrew Sadar, podpredsednik Joseph Sankovič, tajnik Joseph Ban, 1201 E. 168 St. Cleveland 10, O. tel. IV 1-2246, zapisnikar Anton Tavžel, blagajnik Anton Wapotich, 893 E. 75 St., nadzorniki: Frank Debelak, predsednik, Edward Herbst in Frank Lunder, zdravnički vti: dr. F. J. Kern in drugi slovenski zdravnički, zastopniki: za klub društva SND Andrew Sadar, za Ameriško jugoslovanski center John Virant, John Komatar in Louis Šilc, za S. N. Čitalnico Louis Mrhar, športni komisar Eddy Herbst.

Seje se vršijo vsak drugi petek v mesecu ob 8. uri, pri v. St. Clair Ave.

* "France Presse" št. 17 SDZ

Predsednik J. Centa, tajnik J. Zalar, 1038 E. 70 St., HE 1-7364, blagajnik E. J. Zalar.

Seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu ob 9. uri, pri z. v. SND na Prince Ave.

* "France Presse" št. 17 SDZ

Predsednik Charles Vrtovšnik, podpredsednik Frank Plut, tajnik John Tavčar, blagajnik John Centa, zapisnikarica Josephine Petrič, nadzorni odbor: Josephine Zakraješ, predsednica, John Pollock, Anton Wapotich, Leon Poljsak in Frank Elersich, gospodarski in finančni odbor: Frank Cesnik, Joseph Okorn, Frank Virant, Janko N. Rogelj, Stanley Dolenc, Anthony Zakraješ in Andrew Turk.

Seje se vršijo vsak prvi petek v mesecu ob 8. uri, pri v. St. Clair Ave.

* "Glasbena Matica"

Predsednik Frank Bradach, 16209 Arcade Ave., podpredsednik Edward Kenik, korespondenčna tajnica Molle Frank, 5919 Prosser Ave., blagajničarka Carolyn Budan, 6313 St. Clair Ave., posredovalni odbor: Edward Kenik, Josephine Bradach, Ann Safrid, Carolyn Budan, Frank Bradach, Emil Safrid, zapisnikarica Josephine Misic, nadzorniki: Alice Somrak, June Price in Molle Frank; publicistički odbor: Josephine Misic, Emil Safrid, Joseph Mersol in Valentine Mersol. Povodovja Tone Subelj.

Vaje se vršijo vsak četrtek ob 8. uri zvečer v sobi št. 2 Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

* "Krožek št. 1 Progresivnih Slovenk

Predsed

ZAPRTA VRATA

SPISALA

JULIJA BRACIC

(Nadaljevanje)

Druge krati bi se bila Lucija takim čenčam smejala, a zadnje dni je bila njena notranjost tako razbičana, da ni bilo za nobeno veselo misel več prostora v njej. Kakor da jo je neurje zagnalo v samotno puščo, kjer se lahko razdrija, se ji je zdelo.

Vrh vsega je pričel Blažek včeraj na vsem lepem moledovati, da bi smel na poletje z doma. O veliki noči bo izšolan, a ne marnišati o ničemer drugem, kakor da bo čevljar. Čevljar, kakor je Ločnikov Štefan z Dolgega vrha.

**CHICAGO, ILL.
FOR BEST
RESULTS IN
ADVERTISING
CALL
DEarborn 2-3179**

REAL ESTATE

ZIDANA HISÀ — 2 stanovanja po 6 sob; garaza za 2 avta. Avtomatični vodni greci na olje.

Poklicite Wellington 5-3351 ali RODNEY 3-9545 1924 W. Bradley Pl.

MUST SACRIFICE by owner, \$15,000 — 3 bedroom bungalow, full basement, gas heat, hot water heat and combination aluminum windows, enclosed porch, tile bath, garage, large lot, near schools and transportation. Call for appointment.

GU 4-4523

BY OWNER in St. Francis of Assisi Parish 2 story brick. Store with 2 rooms in rear, 5 room living quarters on second. Tile kitchen and bath. Full basement. Enclosed porch. Many extras. Long established business with no near competition. Good for any kind of business.

Tel. BELmont 5-3786

LASTNIK PRODAJA v fari sv. Jozefa in De Paul Academy. Cottage s 6 sobami, polna klet, avtomatična gorkota na plin, kabinetna kuhinja. Vse novo prebarvano in dekorirano. Beneški zastori, zimska okna in mreže. Nov linolej. Vse lepo urejeno in zasejano z drevojem. Garaža za 2 avta. Se proda s pohistom vred ali brez. Zmerna cena za hitro prodajo.

1440 Lill Ave.

GRaceland 2-0054

Chicago, Ill.

DOMESTIC HELP

COMPETENT WOMAN who wants a nice home more than salary, to take full charge 3 children and home for employed mother.

NATIONAL 2-8219

WANTED TO RENT

5 OR 6 ROOM HOUSE — Quiet neighborhood west of Central, or North or Northwest. 2 children (9-13). Up to \$100. Gas or oil heated. Call Mrs. Green WAbash 2-4321, ext. 306 to 4 p. m. or EStbrook 8-7028 after 6

BUSINESS OPPORTUNITY

RESTAURANT BUSINESS — All new equipment, newly remodeled, seats 32, on busy Route 12, next to a motel, Fox Lake. Good business. Must sell soon, personnel reasons. Call ROund Lake 6-2446 or FOx Lake 7-8821 A. M.

ROOMING HOUSE — By owner. Formerly convalescent home. 2 story brick. Oil heat. Income \$650 to \$700 month. Low overhead. Vicinity 16th and Millard. LAwndale 1-8886 after 5 p. m. Goldie.

Good Buy — CHILDREN'S WEAR inventory. See to appreciate. inventory. See to appreciated.

PProspect 6-9014

HARDWARE AND PAINT STORE — 2 story building, 6 rooms up; 4 rooms in rear of store; across street from large chain store. Immediate possession.

PProspect 6-7441

Vicinity 5200 West — ICE CREAM AND NOVELTY — Established business 33 years. Good business. Private owner sacrifices reasonable; sells due to death.

ESterbrook 8-9898

Monika bo vrh tega tista, ki ji bo pripadla Zormanovina. Ni misliti, da bi bil fant tako neuimen, da bi zgrabil za trnek, ko je dobro vedel, da se mu bo zlata rica sama obesila nanj.

Lucija bo ostala pri hiši, že vdrugič za tetu, in bo pestovala Laporniki otroke. Zormani bodo izumrli na Dolgem vrhu, da bodo mogli zaživeti Laporniki v dvojnem, trojnem rodu: na Dolgem vrhu; in še kje drugje, kjer se bo vgnezdil tretji.

"Lepo se boš imela takrat, Lucija," si je porogljivo govorila. "Dan za dan boš imela pred seboj živo sliko svoje grenke mladosti: Lenarta, kakor izrezanega iz Roka. Za trdno bo prihajal v hišo tudi oče novega gospodarja, Lapornik. Pogledal te bo s koncem očesa, tetu, nepotrebno breme pri hiši, in ob ustnih kotih se mu bo nabral samozavesten nasmej Veruj, Rok te bo pregnal izpod strehe, čeprav imaš do smrti kot in preužtek."

Ena sama luč je še svetila Luciji v temno prihodnost. Simon Obljubil ji je, da bo vzel k sebi, ko bo doštiral in bo imel službo. Samo da je to še daleč in poleg tega ima Simon zdaj tudi dekle. A če bi se to tudi zares kdaj zgodilo, bi ne mogla nikoli več priti domov, ker bi morala venomer gristi v sebibole spomine in gledati ljudi, ki bi ji vsak dan na novo vzburkavali dušo. Brez Zormanovine pa bi v mestu izhiral od jeze:

"Le pojde vsi, prav vsi pojde! Še Monika naj gre, potem bomo grunt prodali in zapili, z materjo pa bova šla s palico od hiše do hiše!"

Blažek je sklonil glavo. Bilo mu je hudo, da bi zatulil, zakaj ata in mama je imel na moč rad.

A ta dva sta predobro vedela, da fant kljub temu ne bo odnehal od svoje namere. Vsi bratje so mu pokazali pot.

Lucija je zdaj čisto razločno videla: Blažek bo zares odšel. Ostala bo le še Monika. In oče bo za trdno prevral nanoj grunt in skrb za novi rod. Lepega dne bo potem deklina pripeljala mladega gospodarja, Lapornikevega Lenarta. Lucija zdaj ni nič več mislila na to, da bo Lenart pustil Moniko in se pognal za drugo, s čimer je dekleta strašila. Kajti Monika ni Lucija. Monika ima breskova lica in glas ko bron.

Zato je dobival sklep, da mora po vsej sili razbiti mlado ljubezen med Lenartom in Moniko, v Luciji vedno trdnejša tla. Samo v tem je še videla svojo rešitev. Če se ji to ne posreči, bo zgubljena.

Tvoja duša in telo sta v nevarnosti!" je čula svareč glas v sebi. Prisluhnila mu je brez obotavljanja. Bila je trdno odločena iti preko vsega, samo da bi odvrnila od sebe pretečo pogubo.

V nedeljo je Lenart čakal pri Mlinarjevih hrastih na kolovoznem križišču vrh klanca. Nalač je bil izbral to pot, ki je ljudje zadnja leta niso več uporabljali. Mahnilo so jo rajši po zložnejši bližnjici.

Neučakano se je prestopal, noge so se mu ob vsaki stopinji vgrezale globoko v snežno brozgo, pomešano z žolito kolovozno ilovico, zakaj vreme je bilo talno.

Dobro dolgo je že menčal sem in tja, a niti od daleč še ni mogel opaziti Monike. Zaskrbelo ga je, če je ne bo. No, ako ne pride, bo vsaj vedel, da jo je užail s svojim osatim bevskanjem na tistem preklicanem luščenju. Neumno je bilo, da ji je kar gladko zapovedal, da mora priti. Saj vendar nista še tako daleč, da bi ji smel že kar ukazovati. Resda je bila Lucija razjerala do besnosti, a zato še ne bi bil smel preko prosečih dekletov pogledov.

Pri fari je zazvonilo. Če Monike še ne ugleda pri tistem zavinku doli pod bregom, bo zamudil. A je le še čakal. Morda se je zakanila in bo vsa zasopla pritekla. Bosta potem hitreje stopila, se je tolažil. A naj je še tako napenjal oči, ni mogel skozi gospodovje in hrastovje nikjer opaziti Monike.

Ne bo je, je nazadnje dognal in se, jezen nase in na ves svet, pognal po bregu navzdol. Nič ni gledal, kam bo stopil, čototal je vsevprek po kolovozu, da je bil do vrh klobuka oškropljen z rumenim blatom.

Pred cerkvijo je stala gruča fantov in se mu smejava.

"Kaj si zajca podil, da si osran od nog do glave?"

Monika je zadnje dni hodila po hiši tako klaverno, kot da bi ji kdo umrl. Željno je čakala nedelje, ko se bosta sešla z Lapornikovim. Morata se pomeniti in povrnatiti, tako ne bo mogla več dolgo živeti.

A kakor bi bila Lucija vedela za njun zmenek, se je v nedeljo domislila, da bo šla k pozni maši namesto k zgodnji kakor po na-

vadi. Monika je pogrelo. Vedela je, da se je bo teta držala kot klop, samo da ne bo mogla do Lenarta. Nalač je ne bo spustila izpred oči. Vsi načrti so prekržani, vse lepe besede, ki jih je veden tembir izbrala za Lenarta, vržene v vodo. Ali ni, da bi se človek na milje solze zjokal!

Vendar je Monika poskusila. Morebiti se ji bo posrečilo. Nalač se je obotavljala pri oblačenju in, ko jo je Lucija, že zakmašno napravljena, priganjala, naj pohiti, se je izgovorila:

"Zofko bom počakala, bo prisla pome."

"Ne boš je dočakala, ker je že zdavnaj odšla tamle dol čez travnike; nadzrž se ji zdi po cesti preveč blatno."

Tu imaš! Pa si pomagaj, če moreš. Moniki je vroče in ne ve, kaj naj storiti.

"Tak zaveži si že ruto, sasaj že pol ure stojiš pred ogledalom!"

"Oh, teta, če se vam mudis, stopite naprej, vas bom kmalu došl."

Lucija ima tenko uho. Čuti, da bi se je Monika rada znebila. Ima že kaj za bregom.

"Kajpak, kakor da bi bila zate narocena posebna maša."

Dekletu gore tla pod nogami. Teta jo trdovratno čaka, najprej v hiši, potem v veži in nazadnje na prednjem pred okni.

Monika prime, da bi se zatekla k materi in ji povedala kako in kaj. A se spet premisli. Mama bi bila huda in, če bi se že ne jezila, bi bila vsaj žalostna. Odkar je oni dan Blažek povedal, kaj namerava, mame skoraj ni več sposoznati. Ne je, ne spi in pod vredtimi očmi se ji rišajo čedalje večji temni kolobarji. Ne, ne, matere že ne sme nadlegovati s svojimi tezavami, vsaj zdaj še ne. Mama bi povedala očetu in z njim se v teh dneh tudi ni šaliti. Ata skoraj nič ne govori, le venomer žlevi tobak in strmi nekam v prazno. Saj jim ni zameriti, staršem, zadnji sin se jim odpravlja po svetu, to ni kar tako.

Tako je Monika spoznala, da je prav za prav le sama na svetu, popolnoma sama z bolnim srcem in svojeglavo tetu, ki bi ji edina lahko pomagala, a noč.

Vdano kot kužel je stopala za Lucijo. A vso pot je grenko pogledovala tja na desno, na Mlinarjeve hraste vrh klanca.

8

Na Dolgem vrhu je spet zadišalo po pomladi, prekajeni gnjati in velikonočnih pisankah.

Zormanova hiša se je spet napolnila z mladostjo. Otroci so prišli, iz vseh krajev in od vseh vetrov. Znova je zakipelo veselo

živiljenje na domačiji pod bregom.

Vendar je bilo to pot nekoliko manj razigrane brezskrbnosti. Kakor da se je prek hiše in obrazov potegnila senca, ki vedno širje razpenja temna krila.

Zato je bilo hudo, ker so naši fantje starše tako pobite zavoljo Blažeka, najmlajšega. Saj bi ga ozmerjali in ga pregovorili, naj ostane na domu, a si ne upajo. Ko pa so nekoč tudi sami napravili prav tako, eden prej, drug pozneje. Tega ne morejo niti spremeniti. Saj v svetu tudi marsikaj ni, kakor so sanjali, a kaj si hočejo. Sanje odpihne veter ko listje z drevesa, a deblo ostane in čaka novih pomlad. Tako kolobari živiljenje.

Tudi teta Lucija sta se spustili v boj. To ni bil več tisti počasni, grizeči dvoboj med njima za otrokovo ljubezen, ki prav za prav do danes še nikoli ni popolnoma prenehal, le da se je prva silovitost z leti unesla in ostrina mečev skrhalo, to je bil pretresljivi boj za Simonovo živiljenje.

Ana ni več postajala malomarno prekržanih rok okrog oglavka v zadnjih dneh. S pomlajeno močjo se je vrgla na delo.

Zdaj je šlo za vse, ker je šlo za svin.

Tudi Lucija je zdaj vrgla od sebe vse drugo, kar jo je gnjavilo in premetavalo od onih kolin. Celo Monika je v tej novi skrbni pozabilas zasledovati, čeprav je vse dosle delala to z natančno skrbjo, ki je bila pomešana že kar s hudobijo. Dekle je potlej jokalo kakor iz uma, a kdo bi si jemal k srču vsako solzo mladostne zagledanosti, posebno še, če je s tem pripomogel odvrniti od sebe nesrečo.

Zdaj se je Lucija nenadoma počutila čudno majhno, stlačeno. V glavi ni našla prostora nobena druge misel več: "Simon je bol." In potem je prekipele to misel železna odlčenost: "Ozdraveti mora!" Fanta in sebe je zaobljubila Mariji Pomagaj, če mu izprosi zdravje. Po golih kolenih bo šla okrog njenega oltarja. In Simon tudi.

(Dalje prihodnjic)

JOS. ŽELE IN SINOV

POGREGNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE. ENDICOTT 1-0583
Avtomobili in bolniški voz vedno in ob vsaki ura na razpolago.
Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.
COLLINWOODSKI URAD:
452 EAST 152nd STREET Tel: IVanhoe 1-3118

PERUTNINA

17330 BROADWAY, MAPLE HEIGHTS

V zalogi imamo vedno mlade piščance in vseh vrst perutnine. Se priporočamo za svatbe, bankete in razne druge prilike. Pridite in si izberite. Prodajamo tudi na kose zrezane kokoši (cut-up poultry) ANDY HOČEVAR in SINOV

TEL., v trgovini: Montrose 2-2330 — na domu: Montrose 2-2912

FOREST FIRE VICTIMS—Little girl consoles her brother after tragic forest fire destroyed all of their possessions. What started this forest fire? Carelessness...the cause of 9 out of 10 forest fires. Won't you please be careful this year? Be careful with matches, smokes, campfires, fires of any kind. Help prevent this sorrow and waste. This message sponsored by:

His hero...do you really deserve it?

OF COURSE you deserve to be your son's hero. Haven't you worked extra hard to provide for his physical needs, strained your memory to feed his enormous curiosity?

Still, you wonder at times if you can ever be equal to the image you see reflected in his eyes. You wonder if you can ever build enough security to justify the unqualified faith that lights his face now.

Eight million Americans have discovered a plan that's helping them provide financial security for their families—educations for their children. It's the Payroll Savings Plan of investment in U. S. Savings Bonds. Here's how it works. Decide what you want to save. The people in your pay office put that amount aside for you each payday. When enough accumulates, they buy and turn over to you an interest-earning Series E Bond.

<p